

ממצאי סקר בנושא סדר ישראלי חדש וישראליות משותפת

אלכס מינץ
חן אלישע

2016

הסקר בוצע עבור המכון למדיניות ואסטרטגיה IPS
על ידי רפי סמית ואולגה פניאל, מכון סמית למחקר

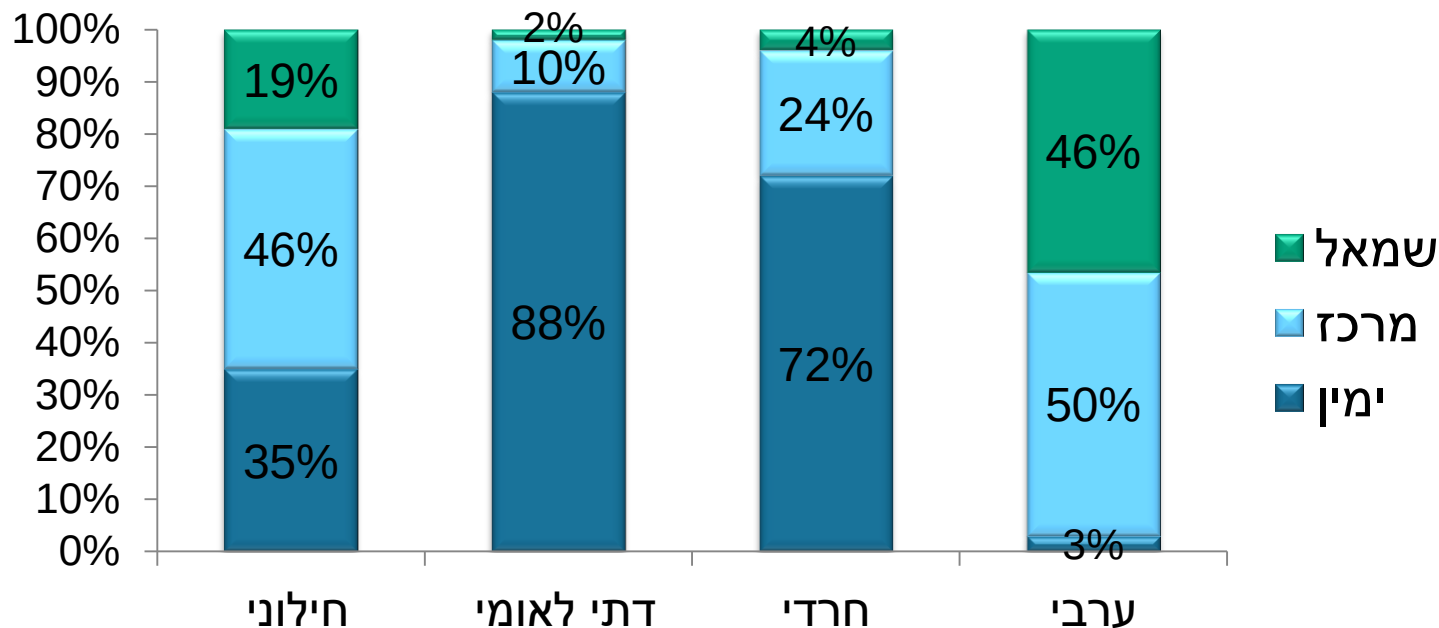
מתודולוגיה

סקר בקרב 4 קהלים – "שבטים"

מספר המשיבים	אופן הביצוע	
297	בפאנל אינטרנטי	חילוניים
320		דתיים + דתיים לאומיים
311	טלפוניים	חרדים
303		ערבים
1231		סה"כ

- הסקרים בוצעו במחצית הראשונה של אפריל 2016.
- טעות הדגימה המירבית במדגם כל שבט – 5.6%

אפיון השבטים לפי השקפת העולם הפוליטית

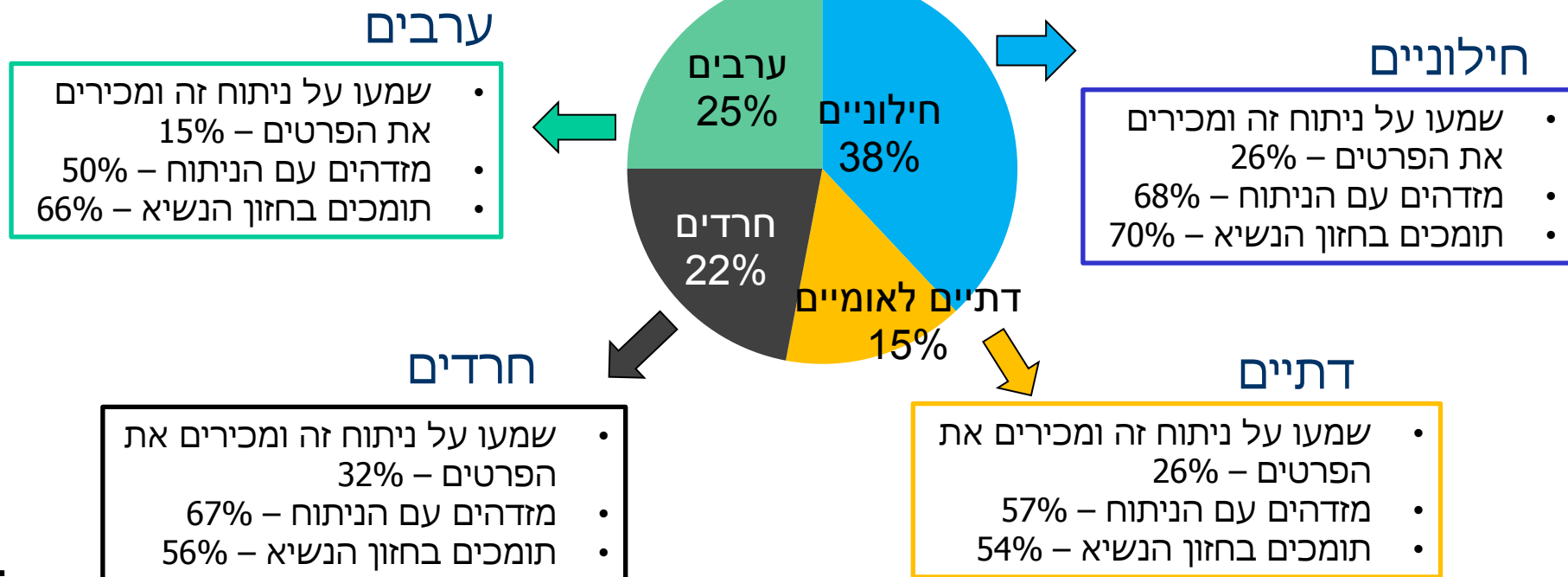
שבט חילוני הכי פחות "אחיד" מבחינת השקפת העולם הפוליטית

נאום ארבעת השבטים וחזון הנשיא

תיאור ארבעת השבטים: בכנס הרצליה האחרון נשא נשיא המדינה, ראובן (רובי) ריבלין את "נאום ארבעת השבטים". בנאומו הציג הנשיא נתונים לפיהם ב-2018 החברה הישראלית כפי שתשתקף מכיתות א'; תורכב מכ-38% ממלכתיים, כ-15% דתיים לאומים, 25% ערבים וכ-22% חרדים. בעוד שבעבר התאפיינה החברה הישראלית ברוב ברור ומוצק יהודי-ציוני (מרביתו חילוני) שלצידו מיעוטים (חרדים וערבים), הרי שכיום החברה הישראלית מורכבת מארבעה "שבטים" מרכזיים ההולכים ומתקרבים זה אל זה בגודלם.

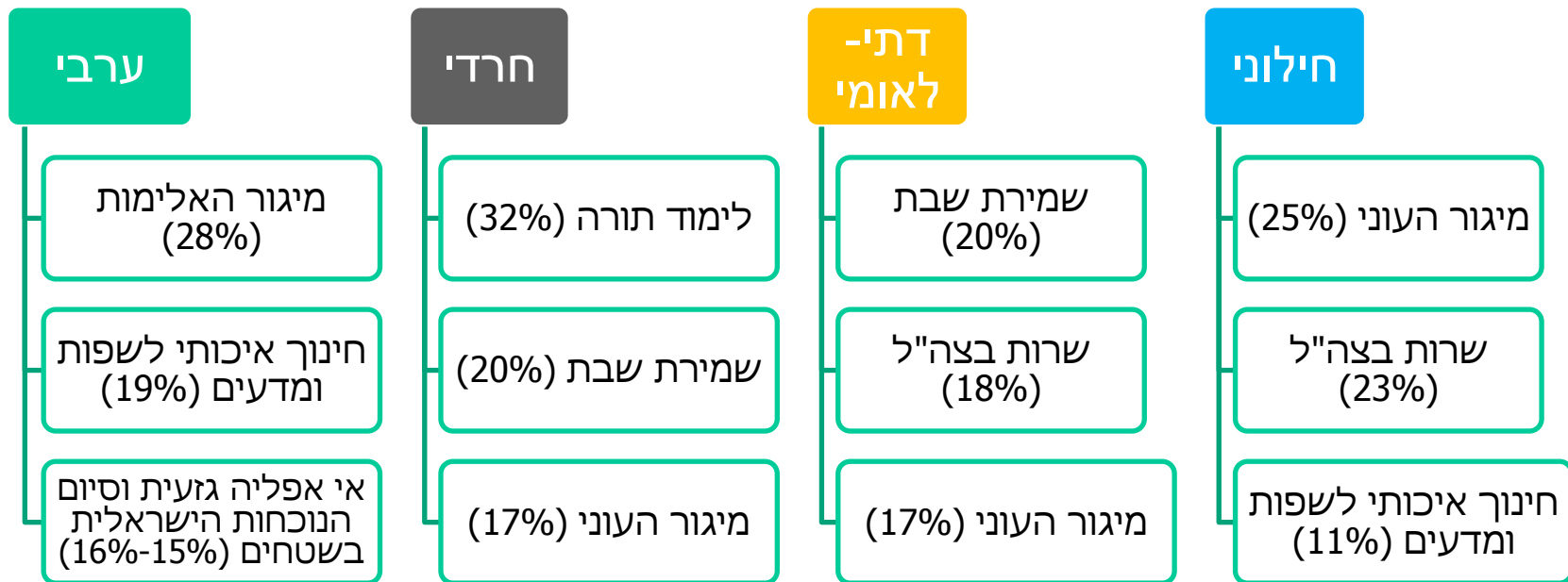
סדר ישראלי חדש לפי נאום הנשיא ועמדות השבטים כלפיו

סדר ישראלי חדש ב-2018 כפי שישתקף מכיתות א'

הנושא החשוב ביותר לכל שבט

מה מהנושאים הבאים הוא החשוב לך ביותר?

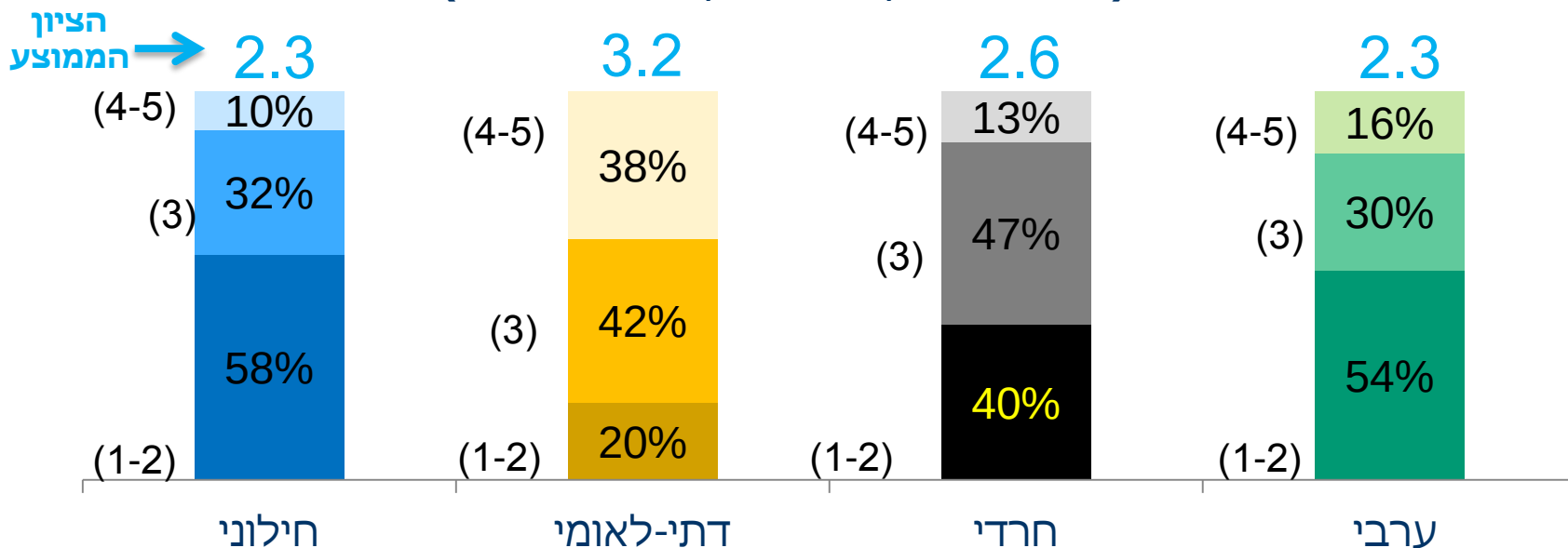
על מה "השבטים" לא מוכנים לוותר ועל מה מוכנים להתגמש?

על אילו השבט שלך אינו יכול לוותר בשום מקרה? מהם הנושאים עליהם השבט שלך יוכל להתגמש על מנת ליצור שיתוף פעולה ומכנה משותף רחב יותר בין השבטים?

חילוני	דתי לאומי	חרדי	ערבי
על מה לא מוכנים לוותר שרות בצה"ל (59%) מיגור העוני (44%)	שמירת שבת (58%) שרות בצה"ל (46%) לימוד תורה (44%) מפעל ההתיישבות בשטחים (40%)	שמירת שבת (82%) לימוד תורה (81%)	מיגור האלימות (43%) חינוך לשפות ומדעים (35%) סיום הנוכחות הישראלית בשטחים (32%)
על איזו נושאים מוכנים להתפשר תחבורה ציבורית בשבת (32%) מפעל ההתיישבות בשטחים (23%)	חינוך איכותי לשפות ומדעים (33%) אי אפליה מגדרית (29%) תחבורה ציבורית בשבת, אי אפליה גזעית, מיגור העוני (22%-24% כ"א)	מוכנים להתפשר על רוב הנושאים שנבדקו למעט: לימוד תורה, שמירת שבת ותחבורה ציבורית בשבת.	שירות בצה"ל (40%) מפעל ההתיישבות בשטחים, תחבורה ציבורית בשבת (27%-28%)

שביעות הרצון מהמצב הנוכחי במדינה

בסולם בין 1-5, כאשר 5 מסמל "מאוד מרוצה" ו-1 "לא מרוצה"
(4-5 – מרוצה, 3 – בינוני, 1-2 – לא מרוצה)

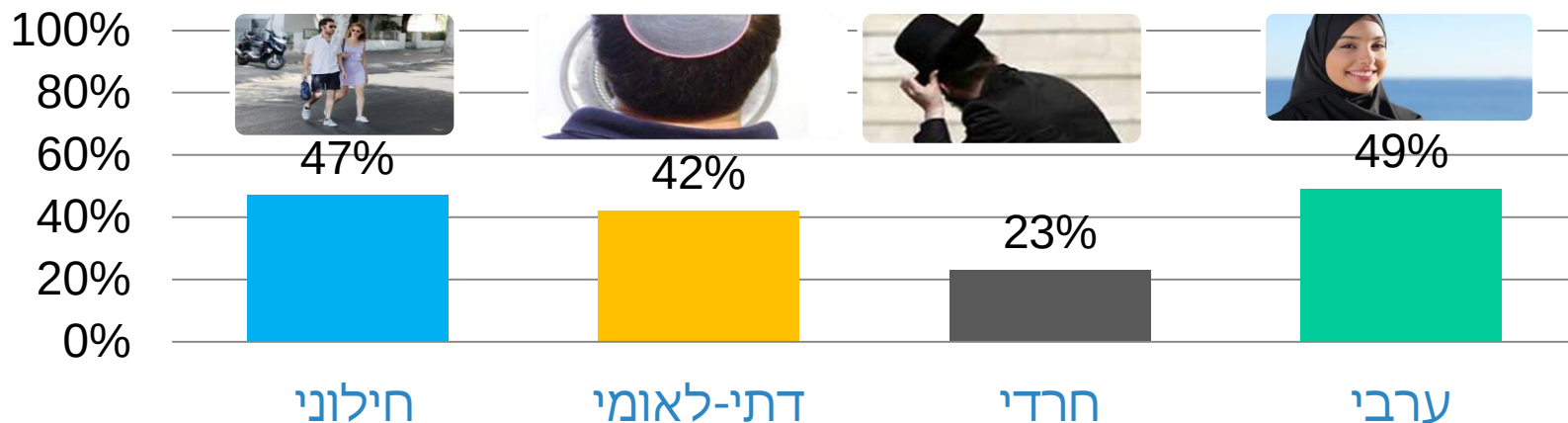

רק בשבט "דתי לאומי" קרוב ל-40% ציינו שמרוצים. בקרב יתר השבטים, רק בין 10% ל-16% ציינו שמרוצים מהמצב הנוכחי.

אפשרות ליצירת חברה ישראלית משותפת

האם לדעתך, ישנה אפשרות ליצירת חברה ישראלית יהודית ודמוקרטית שתכיל בתוכה את כל השבטים?

האחוז שציינו ש"יש אפשרות"

עמדות השבטים בתחומים שונים

(5 זירות שונות)

- **בפרק זה נשאלו המרואיינים (מכל אחד מהשבטים) על עמדותיהם בכל אחת מחמשת הזירות הבאות:**

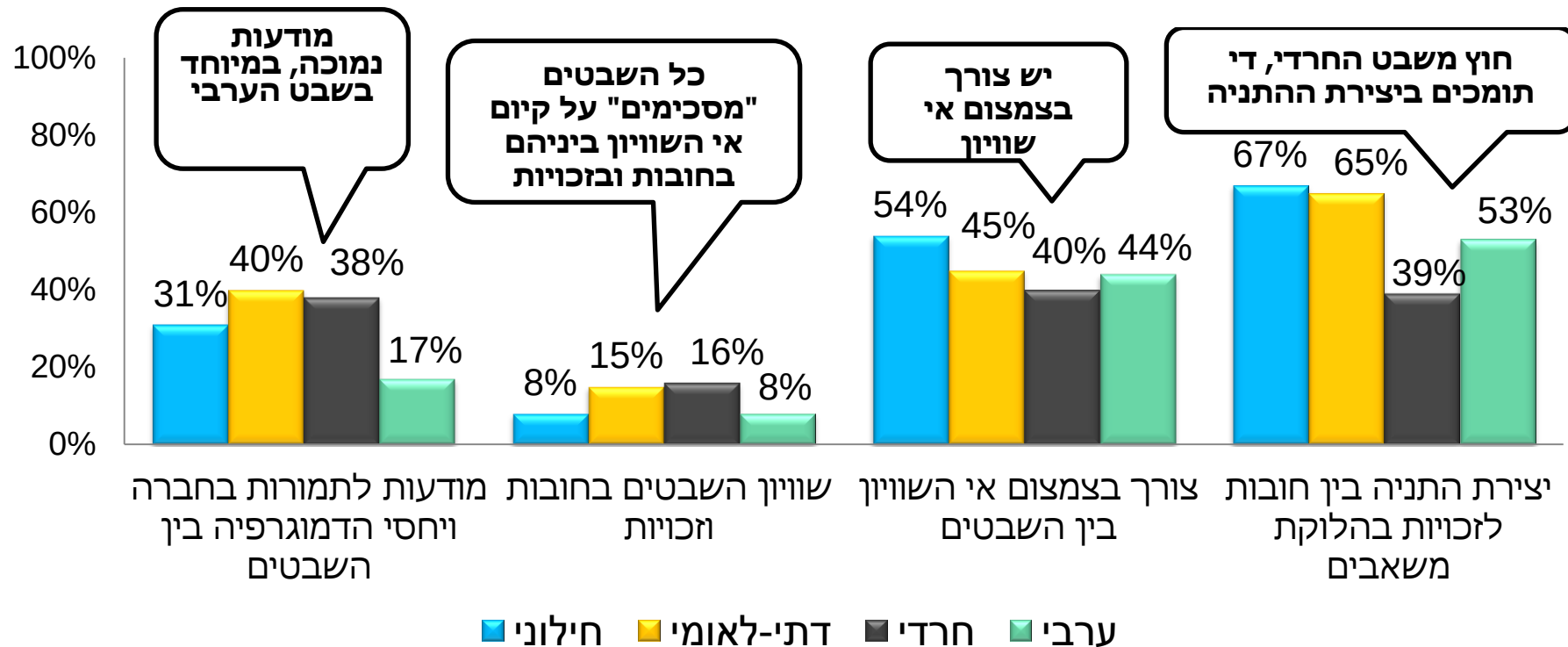
- שוויון, זכויות וחובות בסדר הישראלי החדש
- קהילה ומדינה בסדר ישראלי חדש
- כלכלה וחברה משותפת בסדר הישראלי החדש
- ישראליות משותפת בסדר ישראלי חדש
- יצירת ערכים משותפים באמצעות חינוך משותף

בכל שאלה המרואיינים התבקשו לענות בין 1-5, כאשר 5 מסמל "במידה רבה מאוד" ו-1 "כלל לא".

בשקפים הבאים מוצגים אלו שענו ציון 4-5 ("במידה רבה מאוד + די רבה") באחוזים בכל שבט.

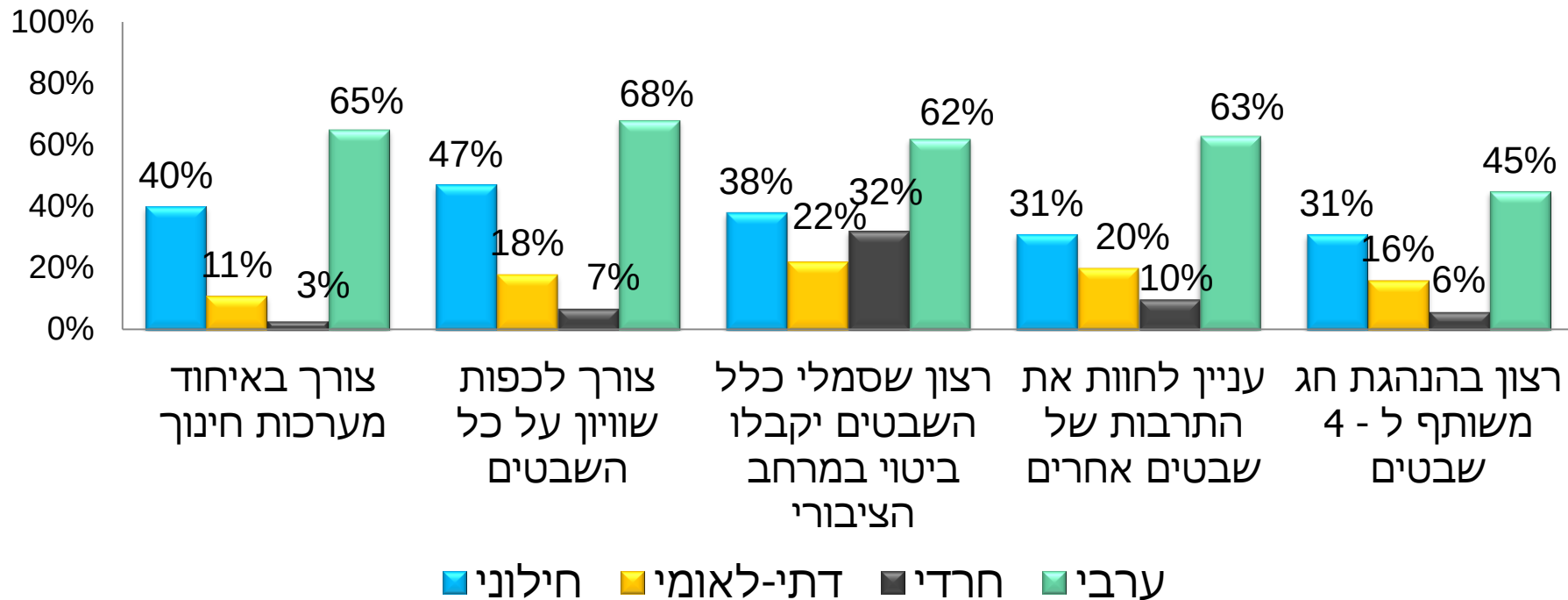
זירת שוויון, זכויות וחובות בסדר ישראלי חדש

(האחוז שציינו "במידה רבה מאוד + די רבה")

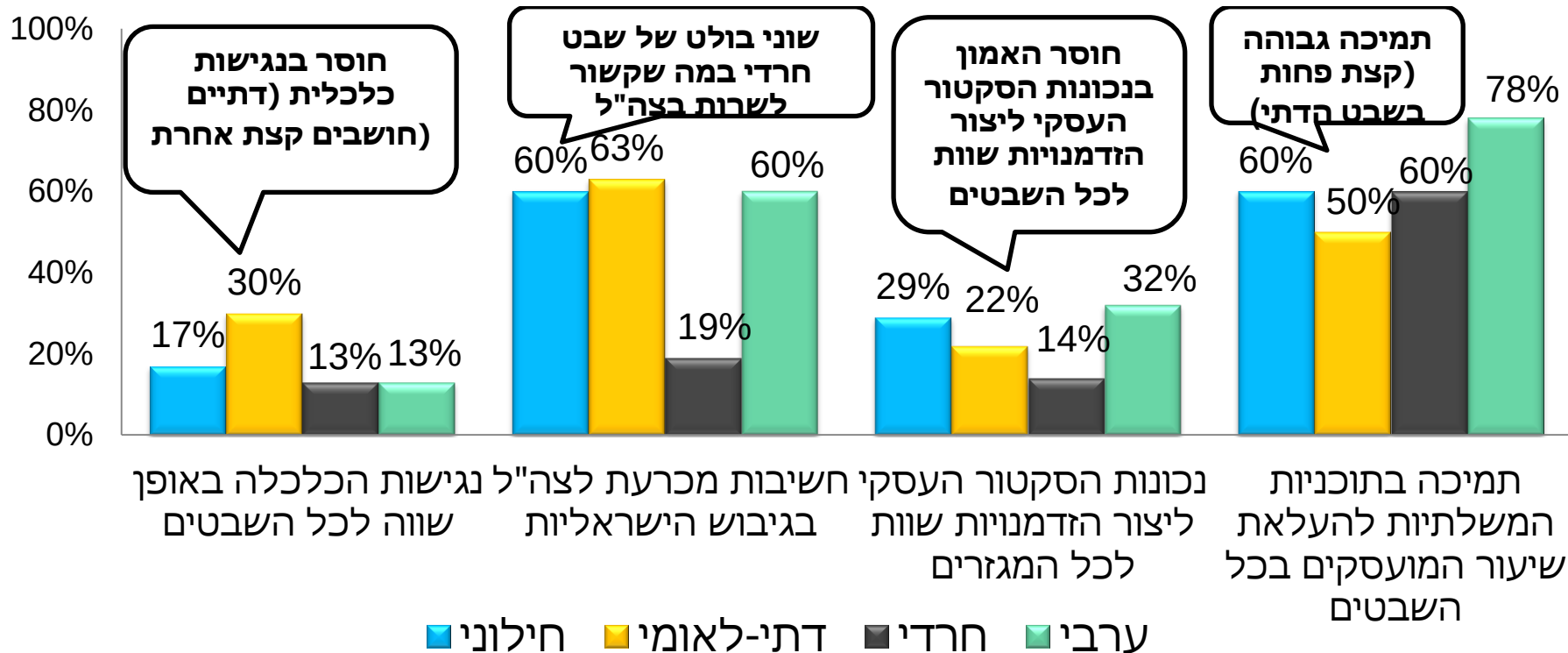
זירת "קהילה ומדינה" בסדר ישראלי חדש

(האחוז שציינו "במידה רבה מאוד + די רבה")

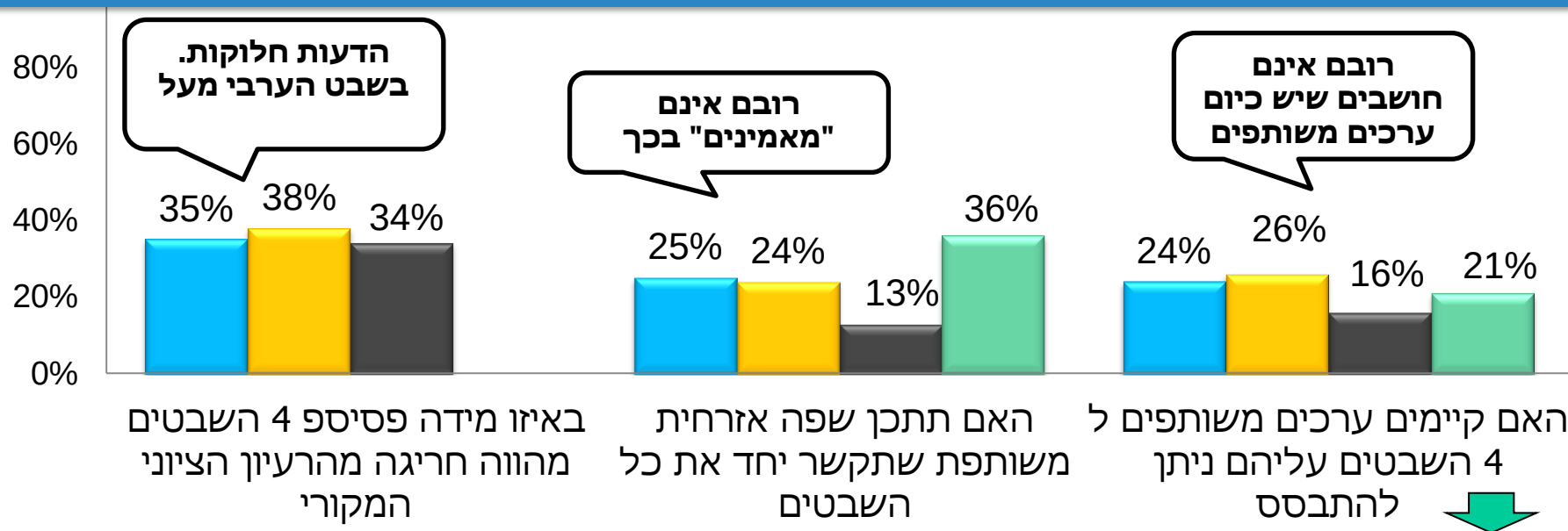

זירת "כלכלה וחברה" בסדר ישראלי חדש

(האחוז שציינו "במידה רבה מאוד + די רבה")

זירת "ישראליות משותפת" בסדר ישראלי חדש (האחוז שציינו "במידה רבה מאוד + די רבה")

ערבי ■ חרדי ■ דתי-לאומי ■ חילוני

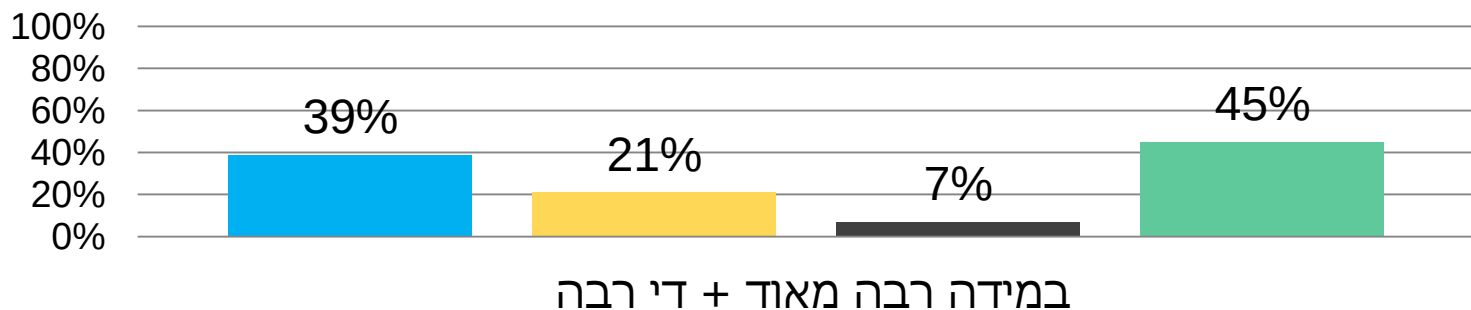
מהם הערכים המשותפים:

- חילוניים – אהבה, סבלנות ועוד
- דתיים: חינוך למצוינות, אהבה לארץ, אמונה ועוד
- חרדים: מצוות, אמונה, דת, כבוד, משפחה ועוד

חינוך משותף

באיזו מידה ניתן ליצור ערכים משותפים ל-4 השבטים בחברה על ידי חינוך משותף? (האחוז שציינו "במידה רבה מאוד + די רבה" – ציון 4-5)

■ ערבי ■ דתי לאומי ■ חרדי ■ חילוני

(אם ציינו שלא ניתן ליצור מערכת חינוך משותפת): האם יש צורך לייצר מפגש הכרות ולחתור לביסוס ערכים משותפים בין מגזרי החינוך השונים?

חילוני (61%)	דתי לאומי (79%)	חרדי (93%)	ערבי (55%)	
66%	41%	18%	84%	האחוז שציינו "כן"

נספח: אופן הדגימה של מכון סמית בסקר סדר ישראלי חדש

- כללי: כל מרואיין/ת התבקש/ה לשייך את עצמו/ה לאחד מארבעת השבטים. בנוסף, כל מרואיין/ת נשאל/ה כיצד הוא/היא מגדיר/ה את עצמו/ה בענייני דת.
- שבט "ערבי" – מודל הדגימה בנוי על בסיס העובדה שמרבית ערביי ישראל גרים בישובים בהם כמעט כל התושבים הם מהמגזר ו/או גרים באזורים ספציפיים בערים מעורבות.
- שבט "חרדי" – מודל הדגימה בנוי על בסיס העובדה שמרבית הציבור החרדי גר בישובים בהם כמעט כל התושבים הם חרדים ו/או באזורים ספציפיים בערים כמו ירושלים, בני ברק ועוד.
- שבט "חילוני" ו"דתי-לאומי" – מודל הדגימה בפאנל האינטרנטי בנוי על פיזור הגאוגרפי של האוכלוסיה הבוגרת בישראל.